

Rīgas domes atbalsta nekustamo īpašumu īpašniekiem, kuri nodrošina Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas autentiskuma saglabāšanu un ēkas statusam un kultūrvēsturiskajai vērtībai atbilstošu ēku renovāciju un restaurāciju, efektivitātes novērtējums

---

Gala nodevums

*PricewaterhouseCoopers SIA, Kr. Valdemāra iela 21-21, Rīga, LV-1010, Latvija, LV40003142793
T: +371 6709 4400, F: +371 6783 0055, www.pwc.lv*

PwC uzņēmumi palīdz juridiskām un fiziskām personām radīt tām nepieciešamo vērtību. Mūsu uzņēmumu tīklā 158 valstīs strādā vairāk nekā 180 000 speciālistu, kuru uzdevums ir sniegt kvalitatīvus revīzijas pakalpojumus, kā arī nodokļu un biznesa konsultācijas. Pastāstiet mums par sev svarīgo un uzziniet vairāk, apmeklējot www.pwc.lv.

©2013 PwC. "PwC" apzīmē PwC uzņēmumu tīklu un/vai vienu vai vairākus tā dalībniekus, kurā katrai dalīborganizācijai ir atsevišķas juridiskās personas statuss. Sīkāka informācija pieejama www.pwc.com/structure.

Saturs

Novērtējums par pakalpojumu sniegšanu	3
Darba mērķis	3
Darba procesā veiktie darbi	3
Darba procesā veiktās intervijas	4
Darba procesā analizētie dokumenti	4
Darba procesā organizētās fokusgrupas	4
Analīzes rezultātā iegūtie galvenie novērojumi	5
Problēmas un iespējamie risinājumi	7
Iteicamā turpmākā izpēte	10
Pielikums 1. Fokusgrupas diskusijas dalībnieki 21.11.2013	11
Pielikums 2. Fokusgrupas diskusijas dalībnieki 22.11.2013	17
Pielikums 3. Galvenie secinājumi no fokusgrupas ar kultūrvēsturisko ēku un dzīvokļu īpašniekiem	20
Pielikums 4. Galvenie secinājumi no fokusgrupas ar kultūrvēsturisko ēku saglabāšanas ekspertiem	28
Gala prezentācija: NĪN atvieglojumi kultūrvēsturisko ēku īpašniekiem Rīgas vēsturiskā centra teritorijā	36

Novērtējums par pakalpojumu sniegšanu

PricewaterhouseCoopers SIA ir veicis nekustamā īpašuma nodokļa (turpmāk – NĪN) atvieglojumu kultūrvēsturisko ēku īpašniekiem (kas tiek piešķirts saskaņā ar Rīgas domes saistošajiem noteikumiem nr.198 „Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas kārtība Rīgā”, kas publicēti Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” 2013. gada 23. janvārī) izpēti un analīzi un efektivitātes novērtējumu. Darbs ir veikts saskaņā ar 2013. gada 21. novembra līgumu Nr. DA-13-191-lī.

Darba mērķis

Mūsu darba mērķi bija:

1. Izvērtēt pašvaldības realizētās NĪN atvieglojumu politikas statistiskos rādītājus;
2. Izanalizēt esošās NĪN atvieglojumu sistēmas efektivitāti;
3. Sagatavot bāzi turpmākai konkrētu priekšlikumu izstrādei un to pilnveidošanai;
4. Sniegt pārskatu par ārvalstu praksē izmantotajiem instrumentiem līdzīgu mērķu sasniegšanā;
5. Piedāvāt iespējamus alternatīvus risinājumus kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanai.

Darba procesā veiktie darbi

Lai sasniegtu minētos mērķus, mēs veicām šādus darbus:

1. Iepazināmies ar pieejamajiem dokumentiem nodokļu atvieglojumu jautājumos;
2. Analizējām Eiropas valstu pieredzi. Mūsu izvēlēta izpētes metode ietvēra sarunas ar PwC nodokļu ekspertiem par NĪN un ienākumu nodokli un šo nodokļu iespējamiem atvieglojumiem. Detalizēti netika izpētītas grantu un dotāciju programmas analizētajās Eiropas valstīs, bet uzsvārs tika likts uz atvieglojumiem, kas saistās ar NĪN un ienākuma nodokli. Pētījuma ietvaros informācija tika iegūta no sekojošiem PwC tīkla uzņēmumiem Eiropā:
  - Apvienotā Karaliste: PricewaterhouseCoopers LLP
  - Austrija: PwC Österreich
  - Baltkrievija : PricewaterhouseCoopers FLLC
  - Bulgārija: PricewaterhouseCoopers Bulgaria EOOD
  - Dānija: PwC Denmark
  - Francija: Landwell & Associés
  - Īrija: PricewaterhouseCoopers Ireland
  - Lietuva: PricewaterhouseCoopers UAB
  - Malta: PricewaterhouseCoopers Malta
  - Nīderlande: PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V.
  - Rumānija: PricewaterhouseCoopers Tax Advisors & Accountants S.R.L.
  - Somija: PricewaterhouseCoopers Oy
  - Ukraina : LLC PricewaterhouseCoopers
  - Ungārija: PricewaterhouseCoopers Magyarorszag Kft.
  - Zviedrija : PwC Sweden
3. Organizējām intervijas ar divām fokusgrupām;
4. Sniedzām katrai fokusgrupai iepriekš sagatavotu prezentāciju, kas ietvēra:
  - a. Esošās situācijas izklāstu;
  - b. Citu Eiropas valstu pieredzi nodokļu atvieglojumu piešķiršanas jautājumos;
  - c. Speciāli sagatavotus jautājumus grupas diskusijas veicināšanai;
5. Apkopojām interviju laikā savāktu informāciju;

6. Uzrakstījām gala nodevumu Rīgas domes pilsētas attīstības departamentam par NĪN efektivitātes novērtējumu;
7. Sniedzām gala prezentāciju Rīgas domes pārstāvjiem ar galvenajiem secinājumiem un ieteikumiem (prezentācija pievienota darba atskaitei).

Darba gaitā mēs neveicām detalizētu informācijas pareizības pārbaudi, bet uzticējamies mums sniegtajai informācijai.

Darba procesā veiktās intervijas

Izpētes procesa laikā mēs tikāmies ar sekojošiem Rīgas domes institūciju pārstāvjiem:

1. Inna Šablovska (Rīgas pilsētas kultūras pieminekļu aizsardzības nodaļa) – 2013. gada 1. novembris
2. Jānis Asaris (Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, Rīgas reģionālā nodaļa) – 2013. gada 28. Novembris
3. Ieva Bokuma (Rīgas domes pašvaldību ieņēmumu pārvalde) – 2013. gada 29. novembris (telefonintervija)

Darba procesā analizētie dokumenti

Izpētes procesa laikā mēs detalizēti izskatījām šādus dokumentus:

1. Atzinumus par kultūrvēsturisko ēku īpašnieku iesniegumiem dažādiem nodokļa atvieglojuma veidiem no 2009. līdz 2014. gadam;
2. Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojumu un tā grafiskās daļas plānus: „RVC kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un attīstības plāns”;
3. Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojumu un tā grafiskās daļas plānus: „Kultūrvēsturiskie ansambļi un kultūras pieminekļi RVC un tā aizsardzības zona”;
4. Rīgas domes saistošos noteikumus nr.198 „Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas kārtība Rīgā”, kas publicēti Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” 2013. gada 23. janvārī;
5. Ēku sarakstu, par kurām piešķirts nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojums par 2013.gadu saskaņā ar Rīgas domes 18.12.2012. saistošo noteikumu Nr.198 "Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas kārtība Rīgā" 4.15. un 4.16.apakšpunktu;
6. Ēku saraksts, par kurām piešķirts nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojums par 2009. - 2012.gadu saskaņā ar Rīgas domes 11.09.2007. saistošo noteikumu Nr.88 "Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas kārtība Rīgā" (turpmāk - saistošie noteikumi) 4.7. un 4.8.apakšpunktu;
7. Rīgas vēsturiskā centra kultūrvēsturiskās vides saglabāšanas un attīstības plāna īstenošanas programmas priekšlikumus;
8. Lēmumus par kultūrvēsturisko ēku īpašnieku iesniegumiem, kas atzīti kā neatbilstīgi, ieskaitot atteikuma iemeslus;
9. Rīgas domes NEKIP datu bāzes piemērus;
10. 2007. gada maija pētījumu „Pašvaldības tiesiskās iespējas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un attīstībai”;
11. Rīgas pilsētas būvvaldes vēstuli par pieteikumu.

Darba procesā organizētās fokusgrupas

Lai gūtu dziļāku ieskatu tēmā par Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas autentiskuma saglabāšanu un ēkas statusam un kultūrvēsturiskajai vērtībai atbilstošu ēku renovāciju un restaurāciju, izpētes procesa laikā mēs organizējām arī divas fokusgrupas ar industrijas ekspertu piedalīšanos:

1. Pirmā fokusgrupas tikšanās, kas notika 2013. gada 21. novembrī, sastāvēja no astoņiem dzīvokļu un ēku īpašniekiem (vai to pārstāvjiem). Kopumā uz fokusgrupu tika aicināti 30 pārstāvji, saskaņojot šo izlasi ar Rīgas domes pilsētas attīstības departamentu. (Pielikumā 1 skatīt fokusgrupas dalībniekus, kā arī apzinātos un aicinātos pārstāvjus). Kā galvenos iemeslus atteikumam dalībai fokusgrupā apzinātie eksperti minēja augsto darba noslodzi un motivācijas trūkumu.
2. Otrā fokusgrupas tikšanās, kas notika 2013. gada 22. novembrī, sastāvēja no pieciem ekspertiem, ieskaitot arhitektus un būvvaldes pārstāvjus. Kopumā uz fokusgrupu tika aicināti 13 pārstāvji, balstoties uz Rīgas domes pilsētas attīstības departamenta iesniegto dokumentu. (Pielikumā 2 skatīt fokusgrupas dalībniekus, kā arī apzinātos un aicinātos pārstāvjus). Kā galvenos iemeslus atteikumam dalībai fokusgrupā apzinātie eksperti minēja augsto darba noslodzi.

Abu fokusgrupu laikā mēs ar uzaicinātajiem ekspertiem diskutējām par šādiem, iepriekš sagatavotiem jautājumiem:

1. Kādas ir galvenās izmaksu pozīcijas, kas sadārdzina kultūrvēsturisko ēku uzturēšanu, ja salīdzina ar ēku, kam nav kultūrvēsturiskas nozīmes?
2. Vai un kā būtu nepieciešams diferencēt atbalsta intensitāti atkarībā no ēkas izmantošanas veida?
3. Kādas ir galvenās pašreizējās atbalsta problēmas:
  - a. Vai ir iespējams uzlabot atbalsta mehānismu?
  - b. Vai pašreizējais atbalsts nodokļu atlaides formā ir efektīvs, lai kvalitatīvi saglabātu kultūrvēsturisko mantojumu?
4. Kādi ir citi iespējamie veidi, lai veicinātu kultūrvēsturisko ēku saglabāšanu?
5. Vai Latvijā varētu pielietot ārvalstu pieredzi? Kādi ir plusi un kādi ir mīnusi?

Fokusgrupu rezultāti pieejami pielikumā (Pielikums 3 un Pielikums 4).

Analīzes rezultātā iegūtie galvenie novērojumi

1. Namīpašnieki un ārvalstu investori atbalsta NĪN atvieglojumus, tāpēc jāveicina to popularizēšana;
2. Salīdzinot ar attīstītākām ES valstīm, Latvijas namīpašumi ir citā attīstības stadijā: deviņdesmito gadu sākumā atgūtās ēkas ir sliktā stāvoklī (padomju laikos nav veikta nepieciešamā uzturēšana), un tām ir nepieciešami lielāki ieguldījumi;
3. Visplašāk izmantotais atbalsta mehānisms starp apskatītajām valstīm ir atvieglojumi ienākumu nodokļi- gan uzņēmuma ienākumu nodokļi, gan iedzīvotāju ienākumu nodokļi;
4. NĪN atvieglojumi ir vieglāk administrējami pašvaldību līmenī, salīdzinot ar ienākumu nodokļa atvieglojumiem, kas jāpiešķir valsts līmenī;
5. Dažās no apskatītajām Eiropas valstīm ir pieejami fondi, ko namīpašnieki var izmantot kultūrvēsturisko ēku remontam- šāda pieeja būtu noderīga arī Latvijas gadījumā;
6. Pēdējos gados nav novērojamas būtiskas izmaiņas unikālo pieteikumu skaita ziņā, taču ir ievērojami palielinājies ēku skaits, kurām (vai kuru dzīvokļiem) ir piešķirti nodokļu atvieglojumi;
7. Būtiski ir audzis arī nodokļu atvieglojumu apjoms, taču vidējais piešķirtais atvieglojumu apjoms ir samazinājies. To varētu izskaidrot, ka tiek pieteiktas ēkas ar mazāku kadastrālu

vērtību vai arī no ēkas piesakās relatīvi mazs dzīvokļu skaits, samazinot vidējo piešķirto atvieglojumu vērtību;

8. Īpašnieki labāk pārzina atvieglojumu piešķiršanas procedūras un piesakās atvieglojumu saņemšanai tikai tādos gadījumos, ja kultūrvēsturiskā ēka atbilst normatīvajiem aktiem, tādēļ novērojams samazināts par neatbilstīgiem atzīto pieteikumu skaits;
9. Tikai maza daļa no namīpašniekiem, kuri varētu saņemt nodokļu atvieglojumus, pašreiz saņem nodokļu atvieglojumus;
10. Nākotnē ir iespējams būtisks pieteikumu skaita palielinājums:
  - a. Var būtiski pieaugt nodokļu atvieglojumu ietekme uz pašvaldības budžetu, tādēļ par šo problēmu jāveic padziļināta izpēte
  - b. RD ir iespēja motivēt lielāku skaitu namīpašnieku pieteikties NĪN atvieglojumiem, tādējādi stimulējot Rīgas kultūrvēsturiskā centra un namīpašumu saglabāšanu
  - c. Palielinoties iesniegumu skaitam, var pieaugt noslodze iesaistītajās organizācijās/departamentos, tādēļ vajadzīga padziļinātāka izpēte par pašreizējo iesaistīto noslodzi.

Problēmas un iespējamie risinājumi

<i>Pašreizējās atbalsta sistēmas problēmas</i>	<i>Iespējamie risinājumi</i>
<p>1. Balstoties uz statistikas analīzi, kā arī veiktajās intervijās un fokusgrupās iegūto informāciju, lielākā daļa namīpašnieku nav informēti par nodokļu atvieglojumu pieejamību.</p> <p>Tikai maza daļa no namīpašniekiem, kam varētu būt pieejami NĪN atvieglojumi, ir pieteikušies NĪN atvieglojumu saņemšanai (detalizēti skatīt Statistikas analīzes sadaļu).</p>	<p>RD ir jāveic pasākumi, lai informētu ēku īpašniekus par nodokļu atvieglojumu pieejamību. Atsaucoties uz fokusgrupu rezultātiem, kā viens iespējami efektīvs tiek minēts šāds risinājums: personām, uz kurām varētu attiekties nodokļu atvieglojumi, sniegt informāciju par nodokļu atvieglojumu, nosūtot to kopā ar ikgadējo paziņojumu par NĪN aprēķinu.</p>
<p>2. Saskaņā ar Rīgas domes saistošo noteikumu Nr.198 23. apakšpunktu atvieglojumus piešķir par vienu taksācijas gadu. Atsaucoties uz RPKPAN sniegto informāciju, ja māja ir sakārtota, tad pārsvarā nodokļu atvieglojumi tiek piešķirti vairākus gadus pēc kārtas.</p> <p>Arī atsaucoties uz fokusgrupas rezultātiem, viens gads ir ļoti īss termiņš: sakārtotas mājas fasāde ir jāremontē ne biežāk kā reizi desmit gados.</p>	<p>Balstoties uz fokusgrupas rezultātiem, nodokļu atvieglojumu periodu būtu optimāli palielināt uz trīs līdz pieciem gadiem līdzšinējā gada vietā. Šādi tiktu samazināta RPKPAN noslodze un palielinātos plānotās naudas plūsmas stabilitāte ēku īpašniekiem garākā laika periodā.</p>
<p>3. Saskaņā ar Rīgas domes saistošo noteikumu Nr.198 apakšpunktiem 28.7. un 28.8 pieteikums nodokļu atlaidēm ir jāiesniedz RPKPAN līdz pirmstaksācijas gada 1. oktobrim. RPKPAN šos pieteikumus izskata līdz taksācijas gada 1. janvārim un veic atzīmi Rīgas domes Vienotās informācijas sistēmā.</p> <p>Atsaucoties uz RPKPAN sniegto informāciju, lielākā daļa pieteikumu tiek iesniegti pirmstaksācijas gada septembrī, tādējādi radot nevienmērīgu noslodzi: gandrīz visi pieteikumi ir jāapstrādā gada pēdējā ceturksnī.</p>	<p>Balstoties uz fokusgrupas rezultātiem, lai risinātu nevienmērīgo RPKPAN noslodzi, ir iespējams ieviest četrus pieteikšanās termiņus: katra ceturkšņa pirmajā dienā. Nodokļu atvieglojumi tiktu piešķirti sākot no nākamā ceturkšņa pēc pieteikuma saņemšanas.</p>
<p>4. Nodokļu atvieglojumi tiek piešķirti tām mājām, kas tiek saglabātas saskaņā ar normatīvajiem aktiem (t.i. nodokļu atvieglojumi tiek piešķirti par iepriekšējos taksācijas gados veiktajiem darbiem, bet saņemti nākamajos taksācijas gados).</p>	<p>Atsaucoties uz fokusgrupās iegūto informāciju, nodokļu atvieglojumi sākotnēji varētu tikt piešķirti avansā: namīpašniekam tiek piešķirti nodokļu atvieglojumi un tiek norādīts, kas (un līdz kuram termiņam) mājas fasādē ir jāuzlabo. Ja šie uzlabojumi nav veikti noteiktajā termiņā, tad namīpašniekam ir jāatmaksā piešķirtais nodokļu</p>

<p>Balstoties uz Būvvaldes sniegto informāciju, galvenie nodokļu atvieglojumu noraidīšanas iemesli ir problēmas ar ēku fasādēm un remonta nepieciešamība. Atsaucoties uz fokusgrupu rezultātiem, namīpašniekiem trūkst līdzekļu, lai saremontētu fasādi. Nodokļu atvieglojumi varētu tikt izmantoti fasādes remontam, taču tos nav iespējams iegūt pirms remontdarbu izpildes.</p>	<p>atvieglojums.</p>
<p>5. Saskaņā ar normatīvajiem dokumentiem katrs dzīvokļa īpašnieks var veikt pieteikšanos nodokļu atvieglojumiem. Ir novērojama situācija, ka uz nodokļu atvieglojumiem no daudzdzīvokļu ēkas piesakās tikai viens vai divi dzīvokļi (piemēram, 2013. taksācijas gadā 105 pieteikumi tika saņemti tikai no viena daudzdzīvokļu ēkas dzīvokļa).</p> <p>Atsaucoties uz fokusgrupas rezultātiem, viens vai divi dzīvokļi pārsvarā nevar ietekmēt fasādes remontu, tādēļ piešķirt nodokļa atvieglojumus atsevišķiem dzīvokļiem nav pietiekami efektīvs risinājums, lai nodrošinātu visas ēkas ārpusē sakopšanu.</p>	<p>Nodokļu atvieglojumu pieteikumi un attiecīgie atvieglojumi būtu jāskata visai mājai kopumā, nevis atsevišķam dzīvoklim. Kā viena no iespējām ir izveidot apsaimniekošanas fondu katrai mājai, kur tiek novirzīti piešķirtie nodokļa atvieglojumi. Šos finansu līdzekļus namīpašnieki varēs novirzīt ēkas remontdarbiem (tai skaitā fasādes remontam).</p>
<p>6. Saskaņā ar normatīvajiem dokumentiem, lai saņemtu 50% NĪN atvieglojumu, ēka ir jāapseko gan Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai, gan Būvvaldei. Abām institūcijām ir jāuzraksta atzinums un jāsniedz tas attiecīgajam namīpašniekam.</p> <p>Saskaņā ar Būvvaldes sniegto informāciju tikai ļoti retos gadījumos Būvvalde nesniedz pozitīvu atzinumu par nodokļu atvieglojumu piešķiršanu, ja namīpašumam Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija ir piešķirusi pozitīvu atzinumu par ēkas saglabāšanu saskaņā ar normatīvajiem aktiem.</p>	<p>Lai novērstu dubultu namīpašuma inspekciju un atzinuma sagatavošanu, inspekcija ir jāveic tikai Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai.</p> <p>Ja ēkai ir piešķirts atzinums par ēkas saglabāšanu saskaņā ar normatīviem aktiem un ēka atrodas Rīgas administratīvajā teritorijā, tad attiecīgajai ēkai (ieskaitot visus ēkā esošos dzīvokļus un komercelpas) tiek automātiski piešķirti atvieglojumi 50% apmērā.</p>
<p>7. Balstoties uz fokusgrupās iegūto informāciju, kā arī datiem, kas iegūti no Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas, nodokļu atvieglojumus vajadzētu diferencēt gan pēc mājas veida (koka vai mūra māja), gan pēc mājas sākotnējās funkcijas (piemēram,</p>	<p>Balstoties uz fokusgrupas rezultātiem, nepieciešams izstrādāt metodi, kā atsevišķos gadījumos piešķirt papildus nodokļu atvieglojumus.</p> <p>Šādi nodokļu atvieglojumi būtu jāpiešķir tām</p>

<p>noliktavas Vecrīgā).</p> <p>Koka mājās, salīdzinot ar mūra ēkām, ir pieejams mazāks dzīvokļu skaits, kas bieži nozīmē zemākus īres ienākumus ēkas īpašniekam. Arī ēkas, kuru sākotnējās funkcijas bijušas noliktavas vai citas piebūves, ir grūtāk pielāgot dzīvokļiem un komercietpām, un tas apgrūtina ienākumu gūšanu</p>	<p>kultūrvēsturiskajām ēkām, kam, salīdzinot ar līdzvērtīgām kultūrvēsturiskām ēkām, ienākumus gūt ir grūtāk.</p>
<p>8. Nozares speciālistu fokusgrupā tika norādīts, ka Rīgā trūkst informācijas par kultūrvēsturisko māju saglabāšanu.</p> <p>Latvijā ir novērojams arī nepieciešamo speciālistu (restauratoru) trūkums. Tas apgrūtina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu.</p>	<p>Balstoties uz fokusgrupas rezultātiem, nepieciešams izveidot programmu, kas informētu ēku īpašniekus par kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas iespējām.</p> <p>Nepieciešams atbalstīt arī tās izglītības iestādes, kurās iespējams apgūt restauratora profesiju. Restauratora profesija attiecīgi ir arī jāpopularizē.</p>
<p>9. Nozares speciālistu fokusgrupā tika norādīts, ka Rīgu nevar salīdzināt ar attīstītajām Eiropas valstīm ēku saglabāšanas jomā: deviņdesmito gadu sākumā ēkas tika atgūtas daudz sliktākā kārtībā, salīdzinot ar kultūrvēsturiskajām ēkām citās Eiropas valstīs.</p>	<p>Lai kultūrvēsturisko ēku stāvoklis sasniegtu attīstītāko Eiropas valstu līmeni, ir jāsniedz papildus dotācijas ēku uzturēšanā ēkām, kuras pašvaldība uzskata par nozīmīgām.</p>
<p>10. Nozares speciālisti novēro tendenci, ka kultūrvēsturisko ēku atjaunošana notiek zemā kvalitātē. Viens no galvenajiem iemesliem ir iepirkumu procedūrās izvēlētais darbu veicējs, kurš ir piedāvājis viszemāko cenu.</p>	<p>Kultūrvēsturisko ēku atjaunošanā (īpaši valsts un pašvaldības īpašumā/ kontrolē esošajām ēkām) būtu jāmaina iepirkumu kārtība, procedūrā nosakot kvalitātes kritērijus un izvēloties saimnieciski izdevīgākos piedāvājumus.</p> <p>Tāpat būtu jānosaka augstas prasības ekspertiem (restauratoriem), kas šos darbus varētu veikt.</p>

Ieteicamā turpmākā izpēte

Darba gaitā mēs identificējam sekojošus jautājumus, kuros būtu nepieciešams veikt tālāku izpēti:

- 1) Ņemot vērā zemo pieteikumu skaitu, var būtiski pieaugt nodokļu atvieglojumu ietekme uz pašvaldības budžetu. Mēs iesakām veikt padziļinātu izpēti par šīs ietekmes apmēru. Papildus ir jāveic ietekmes uz pašvaldības budžetu aprēķins gadījumā, ja tiks palielināta Rīgas teritorija, kurā tiek piešķirti atvieglojumi saskaņā ar Rīgas domes saistošo noteikumu nr.198 „Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas kārtība Rīgā” apakšpunktu 4.16.
- 2) Palielinoties iesniegumu skaitam, var pieaugt noslodze iesaistītajās organizācijās/departamentos. Mūsu darba gaitā esam jau identificējuši sākotnējos uzlabojumus procesos, taču būtu nepieciešams veikt padziļinātu izpēti par pašreizējo iesaistīto noslodzi, kā arī izstrādāt izmaiņas procesos (ieskaitot izmaiņas normatīvajos aktos).

Jautājumu gadījumā, lūdzu, sazinieties ar PwC konsultāciju nodaļas projektu vadītāju Anitu Kalniņu (e-pasts: anita.kalnina@lv.pwc.com; telefons: 6709 4400).